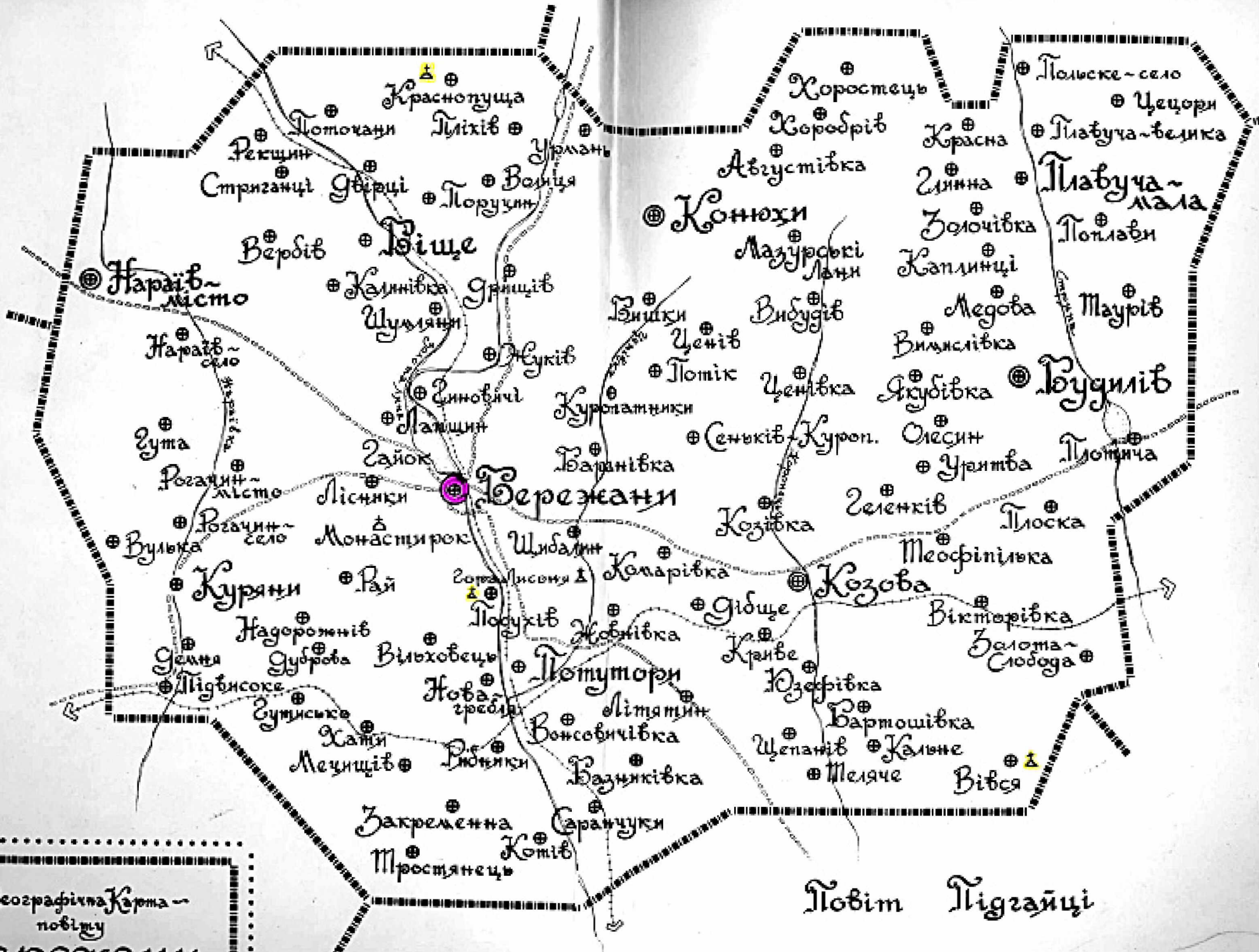

БЕРЕЖАНСЬКА ЗЕМЛЯ

ІСТОРИЧНО-МЕМУАРНИЙ ЗБІРНИК

М. С. Франк
Самостійно

Л. ШТОКІ

Шостка

— Географічна Карта —
повіту
Бережани

Умовні Знаки: ● повітове місто ● містечко ● село ▲ лозина УСС ▲ монастир

Повіт Підгайці

Білорусія

Польща

Росія

Львів

Київ

Україна

Харків

Пережанська
Земля

Івано-Франківськ

Буковина

Буковина

Одеса

Дніпро

Озідський
Півострів

Івано-Франківськ

Лана
України.

Чорне море

**THE REGIONAL TERRITORY OF THE TOWN OF BEREZHANY
IN WESTERN UKRAINE**

BEREZHANSKA ZEMLA

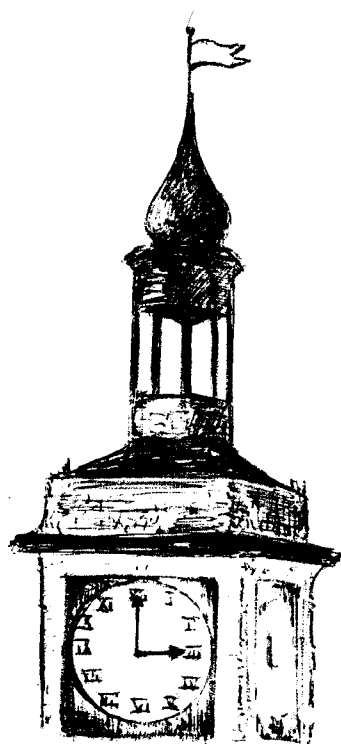
**COLLECTION
of
HISTORICAL
and
MEMORIAL
MATERIALS**

Publisher: "Berezhany Regional Committee" in New York, N.Y., U.S.A.

1970

БЕРЕЖАНСЬКА ЗЕМЛЯ

ІСТОРИЧНО-МЕМУАРНИЙ ЗБІРНИК

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО і м. ШЕВЧЕНКА
SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY
SHEVCHENKO SOCIETE DES SCIENCES
SCHEWTSCHENKO GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN

Комісія регіональних дослідів і публікацій
Проф. д-р Василь Лев
Голова
Український архів т. XIX.

Поручили до друку:
Проф. д-р Василь Лев
Проф. д-р Василь Стецюк

У Збірнику „Бережанська Земля”, залишено в деяких статтях головно мемуарних,
нечисленні признаки місцевої мови для характеристики часу й місця подій.

Ukrainian Regional Studies
Prof. Wasyl Lew, Ph.D.
Chairman
Ukrainian Archive, Vol. XIX

New York - Paris - Sidney - Toronto

Накладом і коштом Комітету „Видавництва Березани” Нью-Йорк

**Географічну карту Березанського повіту, напис на обгортці з символічним
рисунком, виготовив Березанський Земляк — інж. Тарас Гіряк.**

Видавець: КОМІТЕТ „ВИДАВНИЦТВА БЕРЕЖАНИ”

1970

СЛ. П. Д-Р ВОЛОДИМИР БЕМКО
Нар. 16 вересня 1889 р. в містечку Козові — помер 15 серпня 1965 р. в Нью-Йорку, похований на цвинтарі Hollywood Cemetery в Union, N.J., U.S.A.

Посмертна згадка

Автор частини I. книги „Бережанська Земля”, сл. п. д-р Володимир Бемко, уродженець Бережанської Землі, усе своє життя присвятив праці для своєї вужчої Батьківщини, і тому цілком справедливо заслужив на те, щоб назвати Його Провідником Бережанської Землі в тяжкій добі між двома світовими війнами. Вже як учень Бережанської гімназії, а згодом студент Львівського університету, разом зі своїми добрими друзями, віддавав своє знання і свій час — праці над піднесенням свого народу на вищій щабель політично-національного та господарського життя. Може йому як ідейному юнакові ввижалися захоплюючі серце й душу чарівні картини майбутнього свого народу... Постає своя рідна Держава... Він з народом будуватиме цю Державу — стас на її захист і оборону... Маршуватиме українське військо — повівають рідні синьо-жовті прапори... а Він також веде один із відділів цього ж війська. Так!.. Він мусів бачити ті чарівні образи-сни, бо вони вели Його весь час за молодих студентських розваг і науки. Обдарував Його Господь небуденною іскрою безмежної любові до свого народу і щастям безупинної праці для нього.

Не було неділі чи свята, щоб молодий студент не був у роз'їздах на селах; у тій громаді треба закласти читальню, в другій мусить бути на зборах, заохотити людей до праці, підбадьорити їх, вказати вірний шлях. Там знову треба бути з рефератом, вчити людей думати і діяти. А в цьому українському селі потрібно створити свою крамницю з різнородним крамом, бо йде великий визиск, пропадає наше добро в чужих — ворожих кишнях. Це був шлях Його праці, це була боротьба з беспросвітністю, темнотою, зневірою. Власними силами, власними руками будують люди своє краще майбутнє. Цього вчив свій народ і цього сам притримувався в житті. В університеті власними силами і власними руками змагається за своє українське право то того ж університету, за що вороги саджають Його з добрими друзями на три місяці в „холодну”. Так приходить рік 1914 — рік бурі і громів. Забирають Його боронити „доброго цесаря”. Спершу на сербському, опісля на італійському фронтах, молодий австрійський старшина з упадком Австрії виходить з надірваним здоров'ям, але живий — цілий. У місті Коломиї, де жила його дружина, творить Український Військовий Комітет, який перебрав владу для Української Держави, і стас на чолі того Комітету. Працює в Секретаріаті Військових справ в Станіславові, згодом на фронті з бойовою частиною, переходить річку Збруч, щоб далі продовжувати бій за самостійність України. Хворіє важко на тиф у „чотирикутнику смерті” і з великими труднощами добивається після неуспішного закінчення нашої кривавої епопеї — до дому, до родини. Це вже рік 1921. Повертається до рідних Бережан та приступас до відновлення українських установ; національна трагедія не зневірює Його, не втрачас надії на краще. Може серце й щеміло з болю за втраченою волею і Державою, але на зовні цього не виявляє. Відкривас адвокатську канцелярію в Бережанах, і з тим днем починається Його велика й багатогранна праця на політичному, громадському та економічному полі. Адвокатська канцелярія д-ра Володимира Бемка на першому поверсі Народного Дому, завжди була переповнена, головня селянами, що шукали тут правної поради й допомоги. Покійний — не відмовляв нікому у своїх юридичних знаннях, кожного вислуховав та старався допомогти.

Був активним членом усіх українських товариств у Бережанах, багато з їх очолював як голова у різних роках. Був головою тов. „Рідна Школа, Повітовий

Союз Кооператив, Українбанк, Народний Дім" та ін. Належав до політичної партії Українського Національно-Демократичного Об'єднання (УНДО) і також у тому характері як активний член, а в один час голова Повітового Комітету УНДА, часто виїздив на села і містечка в повіті, щоб відбутися віча чи наради. Виступав у всіх політичних процесах, як оборонець нашої молоді перед ворожими судами, а їх було багато. Чимало разів потрапляв у конфлікти з адміністраційною владою і поліцією, за що карали його грошовими карами, а при першій нагоді безправно заарештовували, тримаючи по кілька чи кільканадцять тижнів у в'язницях. Коли Польша розліталась в 1939 р., завдяки його заходам та інших українських патріотів, випущено на волю з бережанської тюрми групу політичних в'язнів-українців, а було їх до 300 осіб, тому „визволителі", що йшли із сходу, їх там не застали і не захопили. Побачив власними очима, про що знав віддавна, що саме несуть і з чим приходять „кращі друзі" українського народу, і тому подався на захід.

Повернувшись до Галичини в 1941 р., осів у Львові, де виконував адвокатську практику. Звідти часто навідувався до Бережан і там проживав не раз довше як у Львові. Під час другої еміграції перебував у Зальцбурзі в Австрії, де очолив „Українське Центральне Об'єднання" — установу для допомоги емігрантам. Приїхавши в 1953 р. до ЗСА, проживав д-р Бемко в місті Ньюарку. Там швидко прислався до культурно-освітньої та економічної праці місцевих організацій. Завдяки його зусиллям і наполегливості, постала при відділі т-ва „Самопоміч" в Ньюарку, кредитова каса „Самопоміч", що й досі діє і гарно розвивається.

Завершенням його праці є і буде ця пам'яткова книга про Бережанську Землю. Цій праці присвятив Покійний останніх 10 років життя, зібравши чимало цінного матеріалу для історії цієї землі та сотні рідкісних світлин, що є прикрасою книги. Не для себе, говорив нераз, а для тих, що прийдуть після нас, — щоб вони знали, як жили і серед яких історичних подій і обставин працювали їх предки, та може доля дозволить їм закінчити те, що нам не було дане, хоч як багато ми жертвували і терпіли.

Залишив у смутку дружину Олену, синів Левка і Богдана, синові та восмеро внуків. Сміло і справедливо можна сказати вкінці:

Д-р Володимир Бемко, суспільно-політичний діяч, оборонець у політичних процесах, колишній сотник УГАрмії — добре й чесно послужив своїй Батьківщині!

Хай з Богом спочивас... Вічна — Йому пам'ять!

Бережанці

Члени Комітету „Видавництва Березани”. Сидять з-права: Михайло Клецюр — секретар, Євстахій Манайський — містоголова, Ольга Целевичева, д-р Володимир Бемко — голова, Олена Бемкова, Володимир Пришляк — містоголова, д-р Богдан Бородайко. Стоять з-права: д-р Мирослав Лабунька, Іван Гурняк — скароник, Павло Созанський, Дарія Ко стів, Наталя Хоманчукова, Ярослав Ставнича, д-р Богдан Левницький, Ярослав Косановський, інж. Осип Баран.

СЛОВО-ПРИВІТ ЗЕМЛЯКАМ БЕРЕЖАНЦЯМ

Ось перед Вами Земляки Бережанці — довгожданна книга-пам'ятник „Бережанська Земля”. Вона є завершенням 10-річної муравлиної праці ініціатора і автора „Бережанської Землі”, якому на превеликий жаль зленів Комітету „Видавництва Бережани”, доля не дала змоги побачити її закінчену і надруковану. Поява тієї книги-пам'ятника була можлива теж завдяки співпраці тих наукозців, які своїми історичними довідками, дали підвалину під усю науково вірну та правдиву історію Бережанської землі. Не меншу послугу зробили й ті численні приятелі нашого пам'ятника, що на прохання покійного Автора — розшукали і надіслали вартісні матеріали, зібрані у бібліотеках Відня, Риму, Кракова та інших університетських містах в Європі, Північній Америці та Канаді. Вкінці, треба згадати тих багатьох Бережанців, що своїми в тяжкий-воєнний час збереженими світлинами — прикрасили „Бережанську Землю”, як і тих співавторів, що дописали їй особистими спогадами і нарисами, збагатили її зміст — насвітлюючи тогочасні обставини, серед яких приходилось їм жити і працювати для свого Народу і своєї Землі.

Пропам'ятна книга „Бережанська Земля” — це частина історії нас самих у визначеному часі і просторі, тому вона має в наших душах і серцях зв'язувати й об'єднувати наших предків, нас самих, наших дітей і внуків в одне, бо ми — один Народ, автохтони-господарі тієї Землі, на якій ми були, ми є і при Божій допомозі — будемо! Кожний клантик тієї Землі — насичений нашою працею, нашим потом, там і кров наша і кістки наших рідних, від яких ми самі походимо, там лежать наші Воїни-Герої, що в лютий час захищали від ворогів свій Народ і свою Землю.

Розглянувши минуле нашої Бережанської Землі і наших попередників, не можемо не згадати тих визначних Бережанців, Учителів і Провідників, які є гордістю Бережанської Землі, а згодом стали гордістю усього Народу. Бережанська природа, що захоплювала молоді вразливі серця, великий став, ріка Золота Липа, ліси-горбки та гудові краєвиди, мережали їхні думки-погуття, формували світогляд, гартували волю для праці над і для Народу.

Схиляємо наші голови у великій пошані перед о. Маркіяном Шашкевичем, колишнім угнем Бережанської гімназії. Своєю „Русалкою Дністровою” запозачкував о. Маркіян Шашкевич нову епоху в духовому відродженні Галицької Землі.

Згадуємо вдячним серцем незрівняного поета-лірика та визначного письменника Богдана Лепкого, також колишнього угня й учителя Бережанської гімназії, що так по-мистецьки оспівував природу і людей Бережанської Землі.

Ніколи не забудемо співця і звелизника Козацької минувшини, довголітнього мешканця міста Березан д-ра Андрія Чайковського, що своїми цікавими історичними оповіданнями — заворожував українську молодь, берузи в полон їхні гарячі серця — запалюючи до гинів, що повернули б Народові його славне минуле з Козацької Доби, щоб на-решті прогнати напасників і загарбників із нашої Землі, привертаючи належну Народові гезть і належні права.

Не можемо поминути тих відомих Березанців, які своєю наполегливою працею, знанням ги знагенням, відіграли визначну ролю в житті українсько-березанського громадянства: полковника УГАрмії д-ра Осипа Ковшевица, проф. д-ра Зенона Кузеля, посла Тимотея Старуха, проф. Григорія Бобяка, проф. Ісидора Єлюка, радн. Івана Масляка — першого українського комісара-старосту Березанського повіту в 1918-1919 рр., та багато інших, що розбивали скелю неволи і недолі рідного Народу, вказуючи йому шлях до кращого майбутнього.

Схиляємось у поклоні перед усіми тими Березанцями, що в гесній воляцькій боротьбі — віддали своє життя за волю свого Народу — за свою незалежну, вільну Державу, як і перед тими, хто загинув за любов до Батьківщини в тюрмах, на засланнях ги від куль ворогів України.

Книга „Березанська Земля” буде цінною пам’яткою для тих, що там жили, самі бажили ги переживали багато з описаного. Та ще більше цінною має бути для тих, яких предки — діди ги батьки, вийшли з тієї Землі, тобто для молоді, що своєї Батьківщини ніколи не бажила і мало про неї знає. Вона — має продовжувати Велике Діло своїх попередників, а після неї — їх нащадки, де б вони не жили на світі.

Коли „Березанська Земля” потрапить до рук такої української молоді у світі, то це буде найкращою подякою для Автора і всіх тих Спів-авторів та Добродійв тієї пропам’ятної книги, що своєю працею ги фінансовою допомогою сприяли виходу її у світ.

Комітет „Видавництва Березани”

ІСТОРІЯ ПОСТАННЯ „БЕРЕЖАНСЬКОЇ ЗЕМЛІ”

Покійний д-р Володимир Бемко, проживаючи в місті Ньюарку, Н.Дж. дуже часто приїздив в неділі чи свята до Нью-Йорку, заходив до церкви св. Юрія при 7-мій вул., а після відправи задержувався, як сотні інших українців, що хотіли зустрітися з родиною, знайомими чи приятелями таки на тій вулиці, вітаючись з ними й полагоджуючи свої справи. На таких недільних зустрічах з Бережанцями, ще в половині п'ятдесятьох років, постала думка запросити усіх Бережанців обидвох Америк і Канади на великий з'їзд-зібрання до Нью-Йорку. Ця думка оформилася в 1955 р. набравши реальної дії, з означеною метою і програмою, а здійснити її мала невелика група Бережанців, назвавши себе „Ініціативним Комітетом”.

На першій нараді 20 березня 1955 р., було присутніх 21 Бережанців, – провів д-р В. Бемко, секретарював мгр. Лев Стеткевич. Д-р В. Бемко познайомив їх із завданнями Ініціативного Комітету для скликання та переведення такого з'їзду. Всі присутні станули на становищі доцільності такого з'їзду і зустрічі Бережанців, різнились лише у підході і мотивах, бо одні хотіли мати звичайну товариську зустріч і наближення поміж земляками, інші бачили у з'їзді нагоду списати і передати для історії вартісні моменти з нашої недавньої минувшини на Бережанщині; деякі дискусанти заступали ще інші думки, але всі були за тим, щоби такий з'їзд підготувити та перевести в діло. Зараз таки вибрано діловий Комітет для здійснення наміченої зустрічі. На цю постанову вплинуло й те, що нові поселенці родом з інших галицьких повітів — приєднались до таких регіональних Комітетів, що існували тут вже передше і спільно давніші з новоприбулими, відбували свої з'їзди і зустрічі. Діяли тоді наприк. Комітети – Бібрецький, Збаражський, Угнівський та інші. На жаль не було Бережанського Комітету, хоча давніх поселенців-Бережанців чимало жило тут і в Канаді.

На чергових сходинах 27 березня 1955 р., зарисувалася вже цілком виразно справа підготовки до друку і видання деяких матеріалів про Бережанщину, однак думки були поділені: одні члени Ініціативного Комітету хотіли б видати спеціальну одноднівку, призначену лише на з'їзд земляків, а інші говорили про видання альманаху, тобто більшої змістом праці про рідні сторони. Один із дискусантів поставив навіть внесення, щоби створити постійну організацію для відпору нових зазіхань наших західніх сусідів на наші землі, що в тому часі підняли у світі крикливу кампанію, за відданням їм як вони звали „кресуф всходніх”, – відібравши їх силоміць від Москви, далі говорив він – було б дуже доцільним, зібрати всі матеріали про вклад Бережанщини у Визвольні Змагання українського народу і їх надрукувати. На дальших сходинах, була знову дискусія про цю справу, однак до жадного рішення не дійшло, хоч матеріали про Бережанщину постійно прибували. Зовсім вияснилася проблема щойно на сходинах в дні 31 липня того ж року,

бо тоді одногосно вирішено не видавати одноднівки, для якої не було відповідних матеріалів, зате по з'їзді створити постійно діючий Комітет з осідком в Нью-Йорку та відділами в інших містах тут і в Канаді, зібрати всі потрібні матеріали зі світлинами та видати друком справжній альманах про Бережанщину.

З'їзд Бережанців відбувся 17 вересня 1955 р. в місті Нью-Йорку при участі понад 250 місцевих і приїзних земляків. Вранці того ж дня відслужено в церкві св. Юрія Службу Богу, а опісля Панахиду за спокій душі померлих Бережанців. Святкове відкриття з'їзду відбулося в гарному настрої в залах Народного Дому. Голова Ініціативного Комітету, д-р Володимир Бемко, привітав земляків гарною промовою, були ще й інші привіти, що їх склали ред. Лев Лепкий, Ольга Целевичева та д-р Микола Галій. Опівдні був спільний обід, а вечером танцювальна забава для молодих. Всі присутні Бережанці були дуже вдоволені з тієї зустрічі, надивилися, наговорилися і забавилися зі своїми друзями, згадуючи минулі — важкі часи на рідних землях. На тому з'їзді голова Комітету в розмовах з Бережанцями, заторкнув теж справу видання якоїсь більшої праці про Бережанщину, і ті з якими нараджувався в тій справі, сприяли цьому проєктові, обіцяли фінансову підтримку, просили його і доручили таку працю зладити.

На ліквідаційному засіданні Ініціативного Комітету, вирішено не розв'язувати Комітет, лише скликати в короткому часі ширші сходи Бережанців, і започаткувати нове товариство „Видавництво Бережани”, для зібрання, приготування та видання більшої історичної праці про Бережанщину. Однак з тим постановам нового товариства, прийшлося заждати — добрих кілька років.

Мавши запевнення фінансової підтримки від земляків присутніх на з'їзді, д-р Володимир Бемко взявся за діло, заплановуючи свою працю на більше років, знаючи, що лише солідно приготована і написана історія Бережанської землі — матиме тривалу вартість, тому треба буде поволі просуватись вперед, усе написане піддати контролі, та сперти на певних і правдивих джерелах. Це він і робив. Писав історичну частину Бережанської землі вірно й правдиво, подаючи велику кількість історичних джерел, якими користувався при праці.

Почавши це велике завдання, д-р Володимир Бемко звернувся окремим письмом до загалу Бережанців, щоби вплачували передплати на книгу, наkonto „Видавництва Бережани”, нью-йоркського банку „Самопоміч”, а також щоб надсилали свої дописи, спогади чи окремі статті про свої родинні села і містечка та подавали по змозі вірні історично про них матеріали, не забуваючи теж про відповідні світлини. Праця над призиранням усіх потрібних матеріалів для написання історичної частини „Бережанської Землі”, забрала Покійному майже повних 8 років часу, та ще додатково 2 роки для поправлення дописів спів-авторів і приготування потрібних світлин. Треба тут додати, що також усі кошти призирання матеріалів як: поштові оплати, зворот коштів

тим, що розшукали в бібліотеках та надіслали що було потрібне — витрачав із власного дуже худенького гаманця, бо жив тут дослівно з праці своїх рук, поки не пішов на пенсію.

Щоби притягнути більший гурт земляків до співпраці, зацікавити їх та спопуляризувати ідею видання книги про Бережанщину, а також для технічної йому допомоги в листуванні, закликах та справозданнях, нарадившись зі своїми помічниками, — запросив Покійний Бережанську громаду Нью-Йорку і околиць на збори 28 квітня 1963 р. в тій справі. На тих зборах вибрано Комітет „Видавництва Бережани” в складі: голова — д-р Володимир Бемко, заступн. голови — Володимир Пришляк і Євстахій Манацький, члени Комітету: Ольга Целевичева, інж. Осип Баран, д-р Богдан Бородайко, Іван Гірняк, Михайло Клезор, Микола Кузик. Пізніше кооптовано як членів Комітету: Наталю Хоманчукову, Ярославу Ставничу, Михайла Когута, Ярослава Косановського, проф. д-ра Мирослава Лабуньку, д-ра Богдана Левицького, Павла Созанського, мгра Лева Стеткевича, мгра Лева Халупу, Степана Щура.

Також тоді однозгідно вирішено звернутися до численної Бережанської громади тут і в цілому світі, підтримати добрий почин написання і видання друком історії Бережанщини, бо такої книги досі ще ніхто не написав, а поява її друком свідчитиме по всі часи про любов, прив'язання, і пошану Бережанців до свого рідного гнізда.

Ненадійно — смерть забрала найближчого співпрацівника д-ра Бемка, сл. п. Володимира Пришляка, що до останнього дня свого життя, чимало допоміг при збиранні матеріялів, листуванні та розсиланні закликів і справоздань з праці для „Бережанської Землі”.

На весні 1965 р. погіршилось здоров'я д-ра Бемка, а влітку того ж року — 15 серпня помер нагло в Нью-Йорку. Похорони були дуже величні, при великому зібранні Бережанців, приятелів та знайомих, що відкрили домовину, опісля могилу живими квітами і дорогими вінками з відповідними написами на шарфах в українських державних кольорах. Численними жалобними промовами, вшанували Бережанці востаннє свого Голову, а священники-Бережанці — останніми молитвами.

По смерті голови, скликано сходуни Комітету, на яких дружину Покійного Олену Бемкову, що весь час допомагала в праці для „Бережанської Землі”, іменовано почесною Головою Комітету, а тому, що в тому часі дружина місто голови Євстахія Манацького дуже важко захворіла і обняти головства він не міг, Комітет уповажнив д-ра Богдана Бородайку виконувати обов'язки діючого голови К-ту, передаючи йому дальшу редакцію „Бережанської Землі”. Тоді також іменовано заступником діючого голови, інж. Богдана Бемка.

На тих сходах, Комітет постановив при допомозі родини Покійного, завершити розпочате діло — історична частина книги була вже написана, інші речі — як дописи співавторів, збірка світлин — закінчувались, нестало лише всіх потрібних фондів для видання книги, бо передплати і посилки спонзорів-добродіїв не впливали так, як слід

було сподіватись. Тому Комітет видав заклик до Бережанців у вільному світі живучих – підперти щедрою рукою добре діло. Цей заклик-запрошення до передплати, дещо допоміг у зібранні фондів. Тоді надійшли декілька вартісних дописів та спогадів, прибули теж дуже вартісні і конечно потрібні для прикраси книги – світлини.

Багато допоміг у підготові до видання книги „Б.З.” син Покійного – Левко Бемко, що виготовив та надіслав фотостати всіх машинописів, що були дуже помічними в дальшій праці.

За згодою родини Покійного, Комітет вирішив зібрати весь матеріал, написаний і приготований до друку Покійним Головою в одну цілість, назвавши його Першою Частиною книги „Б.З.”, а вшановуючи пам'ять Автора, Редакційна Колегія залишила оригінальний уклад розділів тої ж частини. Всі інші матеріали надіслані співавторами – названо Другою Частиною „Бережанської Землі”. Такий поділ, приніс користь нашому збірникові, чітко розмежовуючи історичну частину книги від дописів, статей та мемуарів співавторів. На тому засіданні Комітет вирішив видати книгу „Бережанська Земля,” як XIX том регіональних видань – під патронатом Наукового Товариства ім. Шевченка.

В характері літературно-мовного редактора „Бережанської Землі”, вдалось Комітетові приєднати п. Леоніда Полтаву: п. редактор з притаманною йому енергією і знанням – приступив до праці, викликаючи найбільше вдовolenня та признання членів Комітету. На цьому місці Комітет „Видавництва Бережани” висловлює ред. Леонідові Полтаві – належні слова пошани і щирю подяку.

Вступну наукову розвідку про праісторичні й ранньоісторичні пам'ятки Бережанщини, написав визначний наш науковець-археолог проф. д-р Ярослав Пастернак. Розвідка написана в легкій, приступній формі – вона дозволить читачам перенестися думками в ті первісні часи, коли творилося життя на тих територіях і зрозуміти ті великі переміни, що тривали тисячі років, поки наші предки змогли присвоїти ці землі для свого життя та постійного замешкання.

Можна сміливо сказати, що така розвідка додала „Бережанській Землі” наукової поваги і непроминальної вартости, при чому не слід забувати, що це одна з важливіших того роду наукових розвідок, що розкриває таємниці заховані з тих часів у нашій Бережанській землі. Праця-розвідка проф. д-ра Ярослава Пастернака – остане на все у пам'яті Бережанців,

Це коротка історія постання „Бережанської Землі”. Постала вона з великої любови до всього рідного, до своєї землі, свого народу, своїх сіл і містечок – постала на те, щоб привернути із забуття ті малі незначні вогники, що тут і там були розсіпані гарячими українськими серцями, з яких у короткому часі піднялись – спалахнули великі вогні... національної свідомости і гордості, боротьби і саможертви за право до державного життя – за найвищі ідеали української нації... і ті вогні ніколи вже не погаснуть!

Редакційна Колегія